

GLORIE TÂRZIE

Arthur Schnitzler s-a născut pe 15 mai 1862 la Viena, într-o familie de evrei austrieci. Tatăl său, Johann Schnitzler, era un cunoscut laringolog. Începând cu 1879, studiază medicina la Universitatea din Viena, iar în 1885 obține titlul de doctor în medicină. Între 1886 și 1893 lucrează ca medic asistent la diferite spitale vieneze, apoi își deschide propriul cabinet. Cu timpul, își restrânge activitatea medicală, dedicându-se tot mai mult scrisului. În anii 1890 face parte, alături de Hugo von Hofmannsthal, Hermann Bahr ș.a., din gruparea avangardistă *Jung-Wien* (Tânăra Vienă), care pune bazele literaturii austriece moderne. În 1903, Schnitzler se căsătorește cu actrița Olga Gussmann, cu care are un băiat și o fată. După divorțul pronunțat în 1921, copiii rămân în grija lui. În 1928, Lili, fiica sa, recent căsătorită, se sinucide, un eveniment despre care Schnitzler va nota în jurnal: „Cu acea zi de iulie, viața mea, de fapt, s-a terminat.“ La 21 octombrie 1931, scriitorul moare la Viena.

Arthur Schnitzler face parte dintre marii prozatori și dramaturgi moderni. Primul mare succes îl înregistrează cu piesa *Liebelei* (1896; *Dragoste ușoară*), care, asemenea multor altor opere ale sale, redă climatul social și cultural al Vienei *fin-de-siècle*. Piesa *Reigen* (*Hora iubirilor*), scrisă în 1896–1897, dar pusă în scenă abia în 1921, provoacă un scandal din cauza conținutului vădit erotic și duce la un proces pentru indecență împotriva regizorului și a actorilor. Prin povestirile *Lieutenant Gustl* (1900; *Sublocotenentul Gustl*) și *Fräulein Else* (1924; *Domnișoara Else*), Schnitzler introduce în marea literatură, înaintea lui James Joyce, tehnica monologului interior, care poate fi apropiată de metoda asociațiilor libere din psihanaliză. Povestirea cu accente supra-realiste *Traumnovelle* (1926; *Nuvela visului*) va inspira peste ani filmul *Cu ochii larg închiși* (1999), realizat de Stanley Kubrick.

Alte opere: *Casanovas Heimfahrt* (*Întoarcerea acasă a lui Casanova*), *Spiel im Morgengrauen* (*Joc în zori de zi*), *Flucht in die Finsternis* (*Fuga în întuneric*) – nuvele; *Der einsame Weg* (*Drumul singuratic*), *Professor Bernhardi* – dramaturgie; *Der Weg ins Freie* (*Drum deschis*), *Therese. Chronik eines Frauenlebens* (*Therese. Cronica vieții unei femei*) – romane; *Jugend in Wien* (*Tinerete vieneză*) – autobiografie.

ARTHUR SCHNITZLER

Glorie târzie

Ediție și postfață de
WILHELM HEMECKER
și DAVID ÖSTERLE

Traducere din germană de
ANA NEDELEA

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Dan Flonta
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: George Șerban
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Tipo Lidana – Suceava

Arthur Schnitzler

Später Ruhm

Copyright © Paul Zsolnay Verlag Wien 2014

By permission of the Syndics of Cambridge University Library

© HUMANITAS, 2016, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Schnitzler, Arthur

Glorie târzie / Arthur Schnitzler; ed., postf.: Wilhelm Hemecker,
David Österle ; trad.: Ana Nedelea. – București: Humanitas, 2016

ISBN 978-973-50-5339-0

I. Hemecker, Wilhelm (ed.; postf.)

II. Österle, David (ed.; postf.)

III. Nedelea, Ana (trad.)

821.112.2-32=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Domnul Eduard Saxberger veni acasă de la plimbare și urcă agale treptele spre locuința sa. Fusese o zi frumoasă de iarnă și, imediat după încheierea orelor de serviciu, bătrânul domn pornise ca de obicei la drum și rătăcise prin aerul rece, ajungând de data aceasta dincolo de periferie, până la ultimele case. Obosise, iar acum tânjea după camera lui primitoare și caldă.

Menajera îl întâmpină cu mesajul că un tânăr domn pe care nu-l mai văzuse până atunci îl aștepta deja de o jumătate de oră. Bătrânul, care nu primea aproape niciodată vizite, păși cu oarecare curiozitate în camera de zi. De cum îl zări trecând pragul, tânărul care îl aștepta se ridică din fotoliu și făcu o plecăciune.

Saxberger se înclină la rândul lui și spuse:

— După cum am auzit, mă așteptați de ceva timp – cu ce vă pot fi de folos?

Tânărul rămase în picioare și răspunse:

— Dacă îmi îngăduiți, onorabile domn, să mă prezint, numele meu este Wolfgang Meier, scriitor.

— Foarte încântat, foarte încântat de cunoștință, dar, vă rog, luați loc.

— Domnule Saxberger, începu tânărul după ce își reluă locul, mai întâi trebuie să-mi cer scuze pentru necuviința mea. Am îndrăznit să vă trec pragul, deși nu mă cunoașteți și nu m-ați invitat, dar am căutat în zadar alte căi de a mă prezenta Domniei Voastre.

— Sunt măgulit.

— Și să ajung să vă cunosc personal, domnule Saxberger, este de o bună bucată de vreme una dintre, da, îndrăznesc să afirm, cele mai arzătoare dorințe ale noastre – căci nu vorbesc doar în numele meu.

Rostind aceste cuvinte, domnul Meier surâse serviabil. Saxberger îl studia cu privirea. Era palid, avea o frizură simplă, părul blond și era îmbrăcat cu multă decență. În timp ce vorbea, se juca cu un monoclu atârnat de gât cu un șnur negru.

— Sunt foarte curios, spuse domnul Saxberger, de unde această dorință fierbinte... de când această dorință fierbinte... Se întrerupse, oarecum stânjenit.

— De o bună bucată de vreme, continuă Meier, și dacă îmi este îngăduit să clarific această expresie, aș

spune: din ziua în care m-am, sau ne-am bucurat – aici surâse iar complezent – de privilegiul de a cunoaște *Pribeگیile* dumneavoastră.

— Poftim? exclamă domnul Saxberger consternat, ați citit *Pribeگیile* mele? Adică încă se mai citesc *Pribeگیile* mele? Dădu din cap uluit.

— Pesemne că nu *se* mai citesc, replică tânărul. *Noi*, însă, le citim, le admirăm și cred că, în timp, *se* vor citi și admira din nou. În timp ce domnul Meier rostea aceste cuvinte, obrazul i se înroși puțin, iar vocea îi sună mai însuflețit ca înainte.

— Mă uimiți, domnule... Meier, spuse Saxberger, și încep să fiu curios cine sunteți dumneavoastră, vreau să spun, cine sunt cei în numele cărora vorbiți. N-aș fi crezut că astăzi mai cunoaște cineva *Pribeگیile* mele. – Bătrânul domn privi în gol. – Da, nici chiar eu nu m-am mai gândit la ele, ani de-a rândul nu m-am mai gândit la ele. De fapt, de ani de zile am lăsat în urmă toate aceste lucruri, atât de în urmă.

Domnul Wolfgang Meier zâmbi abia perceptibil.

— Nu a rămas un secret pentru mine, de fapt, pentru *noi*, onorabile domn, că de-a lungul unei perioade însemnate de timp nu ați mai publicat nimic. Asta ne-a mirat și ne-a îndurerat. Și, de altfel, numai unei întâmplări îi datorăm, sau, aș putea spune de data asta, îi *datorez* faptul de a fi redescoperit savuroasa dumneavoastră carte.

Saxberger era foarte mișcat de cuvintele pe care îi era dat să le audă. Chiar vorbea despre el? Era cu puțință ca tânărul acesta, care îi era complet străin, să fi auzit de el și de acea carte dată uitării?

— Cum de-ați ajuns la cartea mea? întrebă el.

— Foarte simplu, răspunse Wolfgang Meier. Cum mă uitam printr-un anticariat, mi-a picat privirea, printre alte cărți, și pe micul dumneavoastră volum. Primele poezii pe care le-am citit au avut numaidecât o putere de nedescris asupra mea. Am luat cartea acasă și am citit-o dintr-o suflare de la un capăt la altul, ceea ce nu prea ți se întâmplă când citești o culegere de poezii. Când am dat înapoi la prima pagină și am observat anul 1853, mi-am spus: Tare aș vrea să-l cunosc pe omul acesta! În aceeași seară am luat cartea cu mine la întâlnirea micului nostru cerc...

— Despre ce fel de cerc e vorba?

— Un cerc de tineri scriitori care se țin departe de marea *Heerstraße**. Numele lor nu v-ar spune nimic. Încă n-a auzit nimeni de noi. Suntem pur și simplu artiști, nimic mai mult, iar timpul nostru va veni. Domnul Meier pronunță aceste cuvinte liniștit, dar ferm.

---

* Cuvântul *Heerstraße* desemnează un drum folosit pentru transportul trupelor și, într-un sens mai larg, o șosea lată. Prin acest mod de exprimare, Meier sugerează că cercul de tineri din care face parte nu merge cu „turma“ scriitorilor, nu urmează curentele literare ale momentului (*n. red.*).

Bătrânul domn asculta atent și dădea din cap în semn de înțelegere. Era atât de ciudat. Artiști, artiști – cum suna cuvântul ăsta! Imagini confuze din vremuri îndepărtate și oameni uitați îi reapăreau în minte. Nume și destine dădeau deopotrivă năvală în gândurile lui – și în sfârșit se văzu pe el însuși așa cum te vezi în vis, se văzu tânăr, răsând, vorbind, ca unul dintre cei mai buni și mai mândri dintr-un cerc de tineri care se țineau departe de marea *HeerstraÙe* și care nu voiau să fie nimic altceva decât artiști. Apoi spuse tare, de parcă tânărul care îi stătea în față ar fi participat sufletește la gândurile lui năvalnice:

— A fost demult, atât de demult!

Wolfgang Meier îl studia în tăcere pe bătrânul domn: numai ochii mai păreau să fi rămas tineri pe chipul său brăzdat de riduri, fără barbă, iar ei priveau dincolo de lampa micuță care stătea pe masă, pe fereastră, în noaptea de-un albastru adânc.

— Fără îndoială că 1853 a fost demult, spuse Meier după o scurtă pauză, apoi continuă mai însuflețit: Nici nu o să credeți, onorabile domn, când am să vă spun ce bucurie am simțit când am aflat că poetul *Pribegilor* trăiește în orașul nostru – ne-am simțit de parcă aveam de plătit o datorie față de Domnia Voastră.

După ce rosti aceste cuvinte, Meier se ridică și, aplecându-se ușor, spuse pe un ton ceremonios:

— Tânăra Vienă vă roagă, prin mine, să binevoiți a-i accepta omagiile și mulțumirile.

Saxberger vru să se ridice, dar tânărul îl apăsă cu prietenie la loc pe fotoliu. Atunci răspunse cu o voce oarecum mișcată:

— Vă mulțumesc, nu știu, chiar nu știu... Se opri pentru câteva momente, în timp ce tânărul îl privea drept în față, cu o expresie calmă și cu un zâmbet încurajator, apoi continuă: A trecut atât de mult de-atunci – eu... eu... nici nu mai știu, volumul aproape că a trecut neobservat la vremea aceea. Nu am mai scris nimic de atâta amar de vreme. Oricum nu-i păsa nimănui, iar încetul cu încetul mi-a pierit și cheful, știți cum e... cu tinerețea. Au venit și grijile, munca zilnică, totul s-a sfârșit de la sine, nici măcar nu am observat când...

Tânărul asculta dând din cap, cu un aer întristat, serios.

— Am mai scris și altceva, da... nu doar poezii. Odată am scris chiar și o piesă.

— Cum? exclamă Meier. O piesă? Și unde e? Trebuie să-mi spuneți!

— Nu știu, chiar nu știu, Dumnezeuule, la vremea respectivă am trimis-o în stânga și-n dreapta pe la tot felul de teatre – trei ani a umblat de colo-colo, poate chiar patru, asta e, apoi m-am lăsat păgubaș, ce să mai fac... Sunt peste treizeci de ani de-atunci.

După o scurtă tăcere, Meier se ridică și, sprijinin-du-se cu o mână de spătar, spuse cu aplomb:

— E aceeași poveste de când lumea. La început ne mulțumim cu bucuria de a crea și cu atenția celor puțini care ne înțeleg. Dar în cele din urmă, când vezi cine sunt cei care se afirmă în jurul tău, când îți faci un nume și capeți o faimă, ai vrea totuși ca lumea să te asculte și să te respecte. Uite-așa vin dezamăgirile! Invidia celor lipsiți de talent, frivolitatea și malițiozitatea criticilor, iar apoi înfiorătoarea nepăsare a oamenilor... Și ajungi să fii obosit, obosit, obosit... Ai mai avea atâtea de spus, dar nimeni nu vrea să asculte, iar într-un final uiți și tu că ai fost unul dintre aceia care au vrut să creeze ceva mareț, poate chiar care au dat la iveală ceva mareț.

Saxberger însoțea cuvintele tânărului cu mișcări încete și aprobatoare din cap. Da, chiar așa fusese, fără nici o îndoială. Trebuia să vină el acuma să-i amintească.

— Acum însă, continuă Meier, nu vreau să vă mai răpesc din timpul dumneavoastră prețios.

— O, dar timpul meu nu este prețios, răspunse Saxberger cu un zâmbet melancolic... După ce îmi termin programul, nu mai am nimic de făcut.

— Domnule Saxberger, vreți să spuneți că lucrați într-un birou? întrebă Meier cu un soi de preocupare politicoasă. Ce satisfacție vă poate aduce acest lucru?

— Doamne Dumnezeule, dragă domnule, ce să zic... te obișnuiești, ce-aș face cât e ziua de lungă, dacă nu aș avea nici o ocupație?